

«Російський» слід швейцарської справи про Сіонські протоколи

У ході слухань у справі. Зліва направо: суддя Вальтер Мейєр, експерти Лоослі і Баумгартнер

Три судові процеси зіграли винятково важливу роль у новітній єврейській історії. Два з них широко відомі й детально описані у сотнях статей та десятках монографій: суд над Дрейфусом і процес Бейліса.

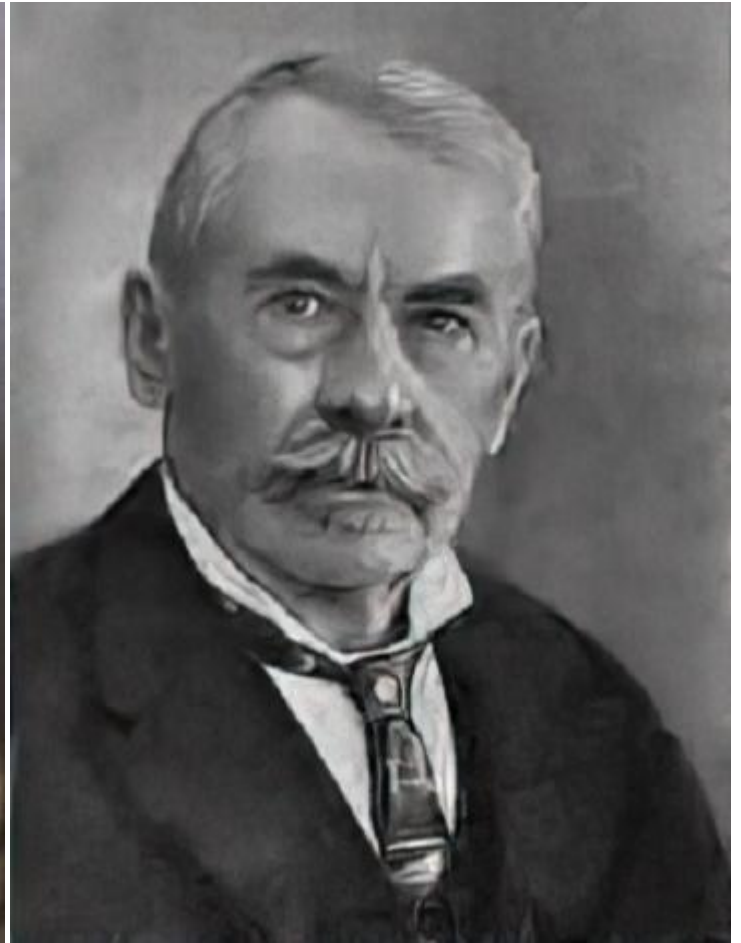
Про третю кримінальну справу відомо куди менше. Переважно тому, що на лаві підсудних опинилися не конкретні євреї, звинувачені в злочинах, яких вони не скоювали, а ... книга. Щоправда, книга, яка звинувачувала весь єврейський народ у злочинних намірах.

Цей суд пройшов у столиці Швейцарії Берні, звідси й назва — Бернський процес. Швейцарська Федерація єврейських громад і Єврейська громада Берна звинуватили ультраправий Швейцарський Національний Фронт (НФ) в поширенні антисемітських матеріалів. Зокрема, Фронт активно пропагував «Протоколи сіонських мудреців». Суду належало з'ясувати, чи правдива ця книга, на базі якої в значній мірі будувалася антиєврейська пропаганда в різних частинах світу. Дебати почалися в 1933-му, незабаром після приходу до влади в сусідній Німеччині НСДАП, лідери якої шанували Протоколи як одну з основоположних праць із єврейського питання.

Передісторія була така. 13 червня 1933 року в казино Берна пройшов мітинг, організований НФ і невеликою профашистською Партією захисту Батьківщини. Головним оратором став екс-голова Генерального штабу, а нині член Фронту Еміль Зондереггер. На цьому мітингу інші маргінали — Націонал-соціалістичний союз швейцарських конфедератів — займалися поширенням Протоколів.

Генерал Еміль Зондереггер

Видавець Теодор Фрітч

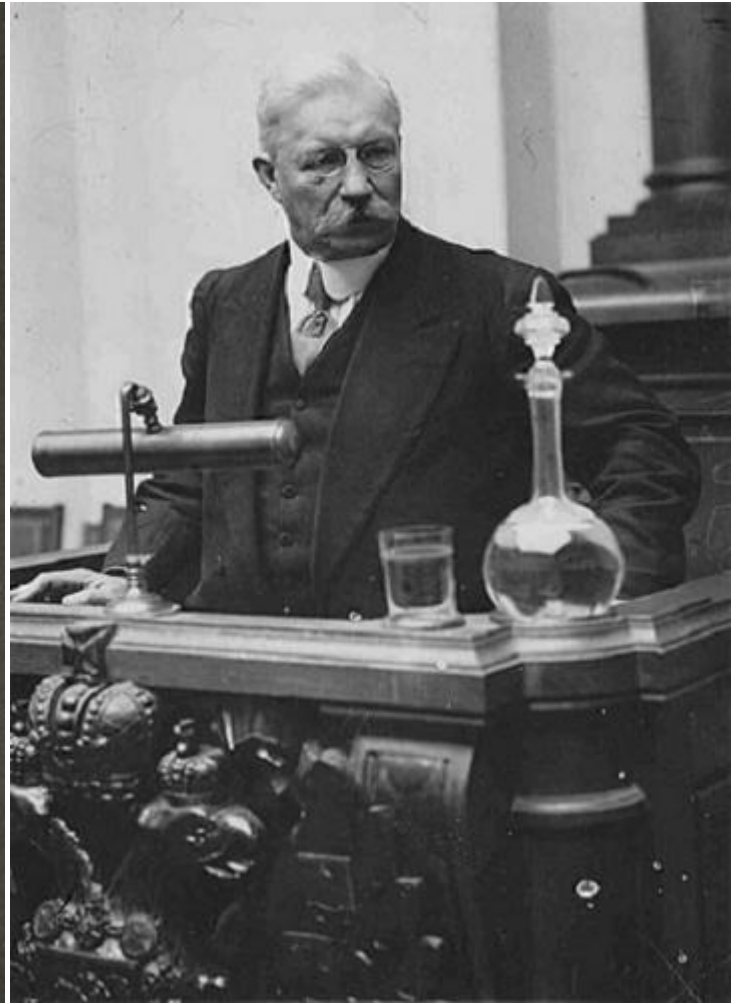
Єврейські організації звинуватили співробітника НФ на ім'я Сільвіо Шнелль у продажі вищевказаної брошури в казино. Позов був поданий і проти автора брошури — Теодора Фішера, за сумісництвом, видавця журналу «Швейцарський конфедерат», де публікувалися агресивні антисемітські статті якогось Альберто Маєра. Це були головні відповідачі.

Пропагандисти Національного Фронту спиралися на Протоколи як на документальне автентичне джерело, яке описує секретну програму євреїв, метою якої є контроль над світом будь-якими доступними методами (зокрема підтримкою корумпованих політиків, бомбардуванням станцій метро, економічним тиском і т.ін.). Видавець Теодор Фрітч заявив, що мова йде про протоколи засідань Першого Сіоністського конгресу в Базелі в 1897 році, які нібито були оформлені рабином зі Стокгольма Мордехаєм Еренпрайсом, який брав участь у роботі конгресу.

Перше судове засідання відкрилося 29 жовтня 1934 року, і дуже скоро головною темою процесу стала автентичність сумнозвісних Протоколів. У рамках слухань виступили свідки з обох сторін, у тому числі, делегати Першого Сіоністського конгресу, включаючи рабина Еренпрайса, а також стенографісти, які вели протоколи засідань. Потім суд заслухав декілька російських свідків, які жили у вигнанні (переважно, у Франції), які розповіли суду про можливе російське походження Протоколів (як фальшивку, запущену царською охоронкою для поширення антиєврейських настроїв).

Рабин Мордехай Еренпрайс

Лідер партії кадетів Павло Мілюков

З огляду на ймовірний зв'язок масонів з євреями, в суд запросили і представників масонів (у тому числі, Теодора Тоблера — батька «шоколадного» бренду Toblerone). Зі сторони захисту виступив єдиний свідок — Альфред Зандер з Цюриха, який опублікував ряд статей про Протоколи у місцевих виданнях Національного Фронту.

Першим свідком обвинувачення став відомий британський вчений і видатний діяч сіоністського руху, згодом перший президент держави Ізраїль Хаїм Вейцман. Ще цікавішими були свідчення російських емігрантів, зокрема, Павла Мілюкова — засновника і лідера партії кадетів, міністра закордонних справ Тимчасового уряду. За освітою Мілюков був істориком, у свій час читав курс у Московському університеті. Іншим свідком виступив Володимир Львович Бурцев — публіцист і видавець, прозваний за свої викриття провокаторів царської охоронки Шерлоком Холмсом російської революції. Саме Бурцев викрив у 1908 році Євно Азефа. Було надано слово і відомому меншовику, історичу і письменнику Борису Івановичу Ніколаєвському.

Володимир Бурцев

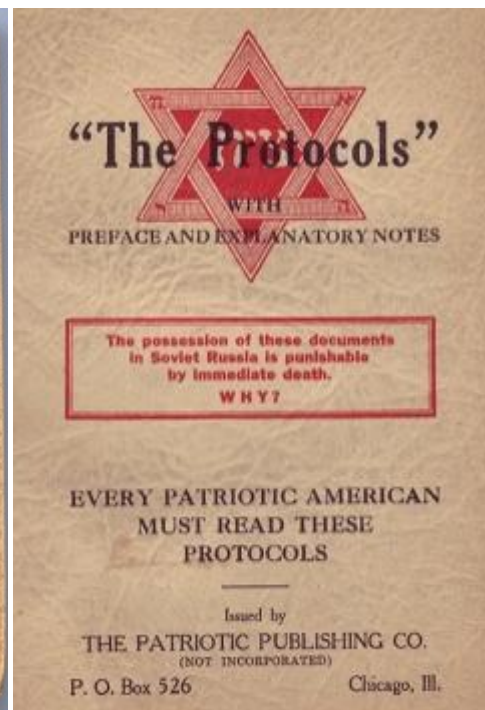
Борис Ніколаєвський

Але найпереконливіші докази того, що суд має справу з фальшивкою, сфабрикованою у Департаменті поліції, представили історик Сергій Сватіков (автор книги «Російський політичний розшук за кордоном») і французький аристократ, який прийняв православ'я граф Арман Олександр де Бланке дю Шайла.

Після виступів свідків захисту і обвинувачення, настала черга експертів. Один з них був призначений судом (Карл Лоослі), інший представляв обвинувачення (Артур Баумгартнер), а третій виступав з боку захисту (Ульріх Флейшхауер з Німеччини).

Експертів закликали відповісти на головне питання: чи є Протоколи реальним документом, фальшивкою або плагіатом. І чи здатна ця книга розпалити міжнаціональну ворожнечу. Лоослі і Баумгартнер однозначно визнали Протоколи фальшивкою, виготовленою співробітниками царської охоронки. Тим часом, один з перших прихильників Гітлера, директор юдофобського агентства новин Welt-Dienst Флейшхауер наполягав на достовірності документа, але не зміг визначити його автора. На думку німецького експерта, Протоколи могли бути складені письменником Ахад ха-Амом і прийняті на закритому засіданні Бнай-Бріт, яке проходило в 1897 році в рамках Першого Сіоністського конгресу в Базелі.

Вислухавши всі аргументи і заперечення свідків та експертів, суддя Вальтер Маєр визнав Теодора Фішера і Сільвіо Шнелля винними, наклавши на обох символічні штрафи — 50 і 20 швейцарських франків, відповідно. Суд постановив, що Протоколи є підделкою, але можуть провокувати насилля по відношенню до національної меншини.

Різні видання Протоколів

Згодом Теодор Фішер та адвокат, який представляв Шнелля, оскаржили вердикт у Вищому суді Берна, який у 1937-му році виправдав обох, хоча і на суто формальній підставі. Було доведено, що, відповідно до швейцарського законодавства, поняття «провокативна література» належить не до «політичних публікацій», а лише до «непристойних текстів». Водночас було підтверджено сфабрикований характер Протоколів.

Особливий інтерес для дослідників являють собою копії так званих російських документів, передані експерту Карлу Лоослі з дозволу радянського уряду юристом Олександром Тагером (автором книги про справу Бейліса) для особистого користування. Документи являють собою матеріали поліцейського департаменту Російської імперії, що відкривають, в тому числі, і підґрунтя Протоколів.

Так чи інакше, неупередженість швейцарського суду ніким не була поставлена під сумнів, і з цих часів базову антисемітську працю, яка нібито викладає плани євреїв із встановлення світового панування — юридично визнано грубою підробкою. Проте, «істинність» сумнозвісних Протоколів сіонських мудреців вже в середині XX століття була «освячена» президентами Єгипту Насером і Садатом, лівійським лідером Муаммаром Каддафі, а рух ХАМАС у своїй Хартії 1988 року навіть назвав їх «втіленням сіоністських планів». Чи варто дивуватися, що на Близькому та Середньому сході ця фальшивка, як і раніше дуже популярна. І Бернський суд їм не указ.

Веніамін Чернухін, спеціально для «Хадашот»